

Hollywood, Hollywood

Ara fa cent anys que el matrimoni Wilcox va batejar el seu ranxo com a «bosc sagrat». Hollywood s'ha convertit, des de llavors, en sinònim de fama, diners, somnis.

Carles Gàmez

Diu l'escriptora **Anita Loos** al final de les seues memòries *Adéu a Hollywood amb un bes*: «Hollywood, tant en el passat com en el present, ha estat el lloc més propici per a l'exercici del mal gust, de la violència i de la hipèrbole, però, de tant en tant, donava un fruit que endolcia la vida de cap a cap del món». La pobra **Anita Loos**, ja fa alguns anys que es va acomiadar del seu Hollywood daurat i amb una certa amargura, vists els rumbos promiscus que prenia la cinematografia mundial. Avui, els seus escrits continuen sent una de les guies més lúcides i divertides sobre la meca del cinema, sobre aquest Hollywood que celebra enguany el seu centenari.

Amb una festa que hauria fet les delícies de **Frank Tashlin**, *kitsch* i *glamour* ranci es donaren cita en l'Hotel Roosevelt per commemorar l'efemèrides hollywoodenca, on no va faltar l'insubstituïble **Bob Hope**, explosions de xampany, pastís faller, *happy birthday* i telegrama presidencial. Una festa com «il faut», que obria, així, una sèrie d'actes i celebracions que aniran succeint-se al llarg d'aquest 1987 per celebrar el centenari.

Califòrnia, la terra promesa. Hollywood, la nova Babilònia

El matrimoni **Wilcox** no es podia figurar que aquell ranxo que batejaren amb el nom de Hollywood, situat en un suburbi de Los Angeles, seria amb el temps la Gran Fàbrica del Cinema. Encara que això no s'hauria esdevingut si no hagués estat per un grup de productors independents que es «refugiaren» en l'estat de Califòrnia, fugint del monopoli que **Edison** amb la seua «guerra de patents» havia desfermat. L'estat californià quedava fora de la jurisdicció d'**Edison**, on tenia registrades les seues patents. **Carl Laemmle**, **William Fox**, **Adolph Zukor**, els germans **Warner**, **Marcus Loew** i **Samuel Goldwyn**, tots ells jueus origi-

naris de l'Europa central, formarien aquest grup de protectors «exiliats» que partiren a la recerca de la terra promesa, i acabarien fundant la Nova Babilònia. Hollywood i els seus voltants oferien un calidoscopi paisatgístic que anava des dels mars del sud als deserts del Sàhara, de la Riviera francesa als verds camps anglesos... en un radi de menys de cent quilòmetres.

El 1920, comptava ja amb més de 25.000 habitants, dels quals uns 20.000 vivien del negoci del cinema. El 1915, **Carl Laemmle** havia fundat la Universal; i **Adolph Zukor**, la Paramount, el 1914. La Metro-Goldwyn-Mayer naixia de la fusió de dos companyies, la de **Marcus Loew** i **Louis B. Mayer** i la de **Samuel Goldwyn**. La Warner Bros, la Fox, la United Artists, creada per **Douglas Fairbanks** i la seua dona, **Mary Pickford**, als quals s'unirien **Charles Chaplin** i el director de cinema **D. W. Griffith**. Més tard, amb la creació de la Columbia s'acabaria de completar l'arc de les grans productores. Ja fa anys que aquestes grans companyies han estat comprades per grans firmes, multinacionals alienes a la vella indústria, i la producció de pel·lícules és una més de les branques d'aquests imperis. De tant en tant, aquests es commocionen com en el cas del film de **Michael Cimino** *Las puertas del cielo*, que duria la ruïna a la United Artists. Un altre director «veri» per a les productores, en aquest cas l'RKO, fou **Orson Welles**, un dels exemples més notoris dels «expulsats» del paradís hollywoodenc, com dècades abans s'havia esdevingut amb **E. Von Stroheim**, «bête noire» del productor **Irving Thalberg**, que al front de la Metro s'encarregaria de tallar la seua carrera com a director.

Hollywood, l'espill trencat

Un altre director centroeuropeu, donaria a **Stroheim** l'oportunitat de tornar a «dirigir», per última vegada, **Norma Desmond-Gloria Swanson**, en un dels films més cruels que s'han fet sobre la meca del cinema, *El cre-*

Betty Grable, la nòvia d'Amèrica.

De dalt a baix i d'esquerra a dreta: Marlene Dietrich, Rita Hayworth, Ava Gardner, Johnny Weismüller, Jean Harlow, Greta Garbo i Rodolfo Valentino.

púsculo de los dioses. Ironies cinèfiles en el film de **Wilder** tornaven a reunir la **Swanson** i **Stroheim** separats des del rodatge de la *Reina Quelly*. **Wilder**, anys després, reprendria el mateix tema en *Fedora* amb una ironia quasi macabra.

Les reflexions cinematogràfiques des de Hollywood i sobre Hollywood han estat molt sovint caracteritzades pel cinisme o la crítica ferotge a les seues lleis i mites, ja des del melodrama via **Minnelli** (*Cautivos del mal*, *Dos semanas en otra ciudad*), el drama musical (*Ha nacido una estrella*, de **Cukor**) o la comèdia (*El Guateque*, *S.O.B.*), ambdós de **Blake Edwards**, a

chell anava a parar a una desconeguda actriu i, a més, ¡britànica!

Moltes actrius europees intentaren l'aventura hollywoodenca. Quasi totes. Tret d'una. **Brigitte Bardot**, com a bona filla de la V República i de la «grandeur», rebutjarà sistemàticament els cants de sirena de la Ciutat d'Or. La **Bardot**, des del seu eix París-Saint-Tropez, es convertirà en estrella mundial sense passar pels estudis americans. Tan sols per a la presentació de *Viva Maria* viatjarà a Hollywood. No fou aquest el cas d'**Alain Delon** i **Catherine Deneuve**, que passaran per Hollywood fent de francesos sense pena ni glòria. Des de

vertaders creadors de la imatge global dels diferents estudis. Parlem dels directors artístics. Noms com el d'**Anton Grot**, responsable visual de les aventures sumptuoses del capità Blood; col·laborador permanent de **Michael Curtiz**, **William Dieterle** i **Melvin Le Roy**. La figura d'un **Hans Dreier**, que, des de la Paramount, treballarà les imatges carismàtiques d'una **Claudette Colbert**, o de **Barbara Stanwyck**, **Paulette Godard**, **Joan Fontaine**... o els films del tàndem **Sternberg-Marlene**. Un dels directors artístics més influents fou sens dubte **Cedric Gibbons**, que donarà a tots els productes de la Metro un estil identi-

Joan Crawford, Louise Brooks i Mae West.

mig camí entre el zoo antropomòrfic i la parada de monstres. **Frank Tashlin**, en *Locos por Anita*, i **Jerry Lewis**, en *Un espia en Hollywood*, ja ens havien donat anteriorment les seues versions destrellatades sobre el món hollywoodenc. Slapstick i goma dos.

Greta i Marlene go to Hollywood

Hollywood ha estat una permanent temptació per als directors i els actors europeus, emigrants de luxe cap a l'Ítaca daurada. Una **Greta Garbo** o una **Marlene Dietrich** mudaran les seues imatges esponjoses i europees en símbols exquisits de *glamour*, seguint els dictats de les seues respectives productores, la Metro i la Paramount. Una altra europea, **Vivien Leigh**, aconseguirà alçar-se amb el paper de **Scarlett O'Hara** per al qual lluitaven la plana major de l'*star-system*, que veien finalment com l'heroïna meridional de **Margaret Mit-**

Barcelona, **Teresa Gimpera** també intentarà l'aventura americana. La **Gimpera** es traslladava a Hollywood per fer unes proves amb **Alfred Hitchcock**. Sofisticada, super-rossa, freda... l'heroïna perfecta de l'epopeia hitchcockiana...

Don **Alfred** buscava una llatina morena i ardent per fer de cubana castrista. Una llatina que, si no hagués estat ja massa deslluïda, bé podria haver estat **Sara Montiel**, l'única actriu espanyola que tocava de prop el paradís cinematogràfic, encara que per això hagués de fer d'índia i de mexicana. Si hagués continuat allí, segurament hauria arribat fins a *La Tierra de Fuego*, en el repertori de tipus femenins.

El dissenyador és l'estrella oculta

Però Hollywood mai no hauria estat Hollywood sense una sèrie d'hommes clau. Responsables visuals dels films, molt sovint van ser també els

ficable, un segell propi. Tant com el que **Travis Banton** va aconseguir amb els seus dissenys de moda: La **Marlene** barroca d'*El diablo era mujer*, la glamourosa **Cleopatra**, de **Claudette Colbert**, les fantasies emplomades de **Mae West**, el *look* de **Carole Lombard**...

Com dirà la mateixa **Marlene Dietrich**: «Naturalment fórem belles en les fotografies i en la vida corrent, però mai no vam ser tan extraordinàries com la imatge que es va crear a partir de nosaltres».

El Regne d'Ubu, com va anomenar-lo **Jean Renoir**, acaba de complir els primers cent anys. Felicitment, al costat d'Ubu, hi ha també **Margo Channing** i **King Kong**, el fill del **Caid** i el **Lladre de Bagdad**, **Blanca Neus** i **Jezabel**, **Lassie**, **Asta** i **Rin-Tin-Tin**, **Grace Kelly** en *chiffon celest* o **John Weismuller** amb tapall... Vist el balanç d'aquests cent anys, la cosa no ha anat molt malament. Per molts anys. □